



Politika do alkohola, drog in drugih prepovedanih PAS

VSE AVTORSKE PRAVICE PRIDRŽANE.
GRADIVA NI DOVOLJENO RAZMNOŽEVATI ALI
RAZPOŠILJATI V KAKRŠNIKOLI OBLIKI BREZ
PREDHODNEGA PISNEGA
DOVOLJENJA AVTORJEV IN MINISTRSTVA ZA DELO,
DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI.

mag. Borjana Kremžar Jovanović,

univ. dipl. psih., spec. klin. psih.

Alkoholna politika in politika do drog in drugih PAS – kaj je?

- odnos med pitjem alkohola in uporabo drog-
blagostanjem in zdravjem
- sprememba norm in vrednot
- zdravo okolje
- ukrepi proti škodljivim učinkom alkohola/PAS na
delovnem mestu

Ukrepi alkoholne politike oziroma politike do drog in drugih psihoaktivnih substanc

- 1

izobraževanje	preprečevanje
zmanjšanje rabe alkohola, drog in drugih psihoaktivnih substanc	prepoznavanje
nadzor nad izvajanjem zakonov	svetovanje
zdravljenje	zdravljenje
	rehabilitacija

Ukrepi -2

- zbiranje podatkov o vplivu alkohola in PAS
- ničelna toleranca glede prisotnosti alkohola v krvi v panogah, kjer alkohol povečuje verjetnost nesreč
- kampanje ozaveščanja
- odprava prodaje, uporabe alkohola na delovnem mestu
- podporni mehanizmi v primeru tvegane in škodljivega pitja (socialne službe)

Zakaj nujnost ukrepov?

- zmanjšana produktivnost
- nižja učinkovitost, več nezmožnosti za delo
- več je odsotnosti z dela
- več je delovnih nesreč (3,5 krat več nesreč zaradi zlorabe alkohola in PAS)
- več je prezgodnjih smrti med delovno aktivnim prebivalstvom
- povzroča ogromno finančno zgubo

Zakaj nujnost ukrepov? – nekaj števil

- v svetu povprečno do 5 % delovne sile zasvojene z alkoholom, 25 % pa uporablja velike količine alkohola in tvega zasvojenost
- pri povečanju uporabe čistega alkohola za 1 liter, lahko pričakujemo 13 % povečanje odsotnosti z dela
- 34 – 43 % več absentizma, zamujanja ali neproduktivnosti na delovnem mestu
- 66 % znižana funkcionalnost glede na kapacitete

V primeru odsotnosti zlorabe alkohola in drog na delovnem mestu bi se ...

Improvements in Workplace Performance

PRODUCTIVITY



ABSENTEEISM



LATE / LEFT EARLY



Annual Cost Savings
Per Employee

= \$6,447

Zakonodaja

- Mala in srednja podjetja - predpisani notranji akti
- *Pravilnik o ugotavljanju uživanja alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc delavcev, ter odreditvi in izvajanju preizkusa alkoholiziranosti in drugih prepovedanih psihoaktivnih substanc*
- 51. člena Zakona o varnosti in zdravja pri delu (ur. l. RS, št. 43/2011)

51. člen ZVZD -1

- (1) Delavec ne sme delati ali biti na delovnem mestu pod vplivom alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc.
- (2) Delavec ne sme delati ali biti pod vplivom zdravil, ki lahko vplivajo na psihofizične sposobnosti, na tistih delovnih mestih, na katerih je zaradi večje nevarnosti za nezgode pri delu tako določeno z izjavo o varnosti z oceno tveganja.
- (3) Delodajalec ugotavlja stanje iz prvega odstavka tega člena po postopku in na način določenima z internim aktom delodajalca.
- (4) Delodajalec mora odstraniti z dela, delovnega mesta in iz delovnega procesa delavca, ki je delal ali je bil na delovnem mestu v nasprotju z določili prvega in drugega odstavka tega člena.

In drugi zakoni

- 8. člen Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1)
- Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA)
- Zakon o preprečevanju uporabe prepovedanih drog in o obravnavi uživalcev prepovedanih drog (ZPUPD)
- v pomoč delodajalcem (delavcem za varnost (ali izvajalcem medicine dela)) pri pripravi internega akta o alkoholiziranosti in ugotavljanju prisotnosti drugih psihoaktivnih substanc je Predlog pravilnika o prisotnosti omenjenih substanc

Implementacija alkoholne politike in politike do drog in drugih PAS v podjetje

- zaposleni na oddelkih varstva in zdravja pri delu (večja podjetja)
- zunanje, specializirane organizacije (manjša podjetja)
- izobraziti enega od članov tima o specifični problematiki
 - izobraževanje o učinkih
 - kako implementirati
 - način pomoči, podpore delavcu
 - motivacijski intervju
 - osnove svetovanja*

Kratke intervence, motivacijski intervju

- tehnike, ki pripomorejo k znižanju stopnje zlorabe alkohola oziroma drugih PAS
- spreminjajo mišljenje ljudi o njihovi rabi alkohola
- opremijo posameznike z veščinami varnega uživanja alkohola
- tehnike motivacijskega intervjuja

Motivacijski intervju

- notranja motivacija za spremembo
- mobilizira notranje vrednote in cilje
- klient rešuje ambivalentnosti (primer: »Če bom prenehal s kajenjem, se bom zredil in bom zato neprivlačen VENDAR bom tudi bolj zdrav, zato se bom lahko več gibal, se več igral z otroki...«)
- direktno prepričevanje je načeloma manj učinkovito kot razreševanje ambivalence; bolj verjetno izzove odpor
- sprememba je produkt medosebne interakcije

Značilnosti motivacijskega intervjuja

- ekspresija empatije (pokažemo, da razumemo, da je nekaj neprijetno...)
- razvoj diskrepance
- izogibanje vsiljivemu komentiranju oziroma argumentiranju
- podpora klientove samoučinkovitosti

Nekaj konkretnih nasvetov – konstruktivna konfrontacija

- povejte delavcu, da vas skrbi za njegovo delovno učinkovitost
- predstavite problem
- bodite konkretni (njegov primer), ne generalizirajte (konkreten dogodek)
- prosite delavca za pojasnilo
- izogibajte se osebne problematike delavca
- povejte delavcu, kaj vi vidite kot problem
- povejte, kako naj delavec reši problem
- določite časovni okvir, v katerem naj bi bilo to narejeno
- določite posledice, če delavec ne izpolni načrtovanega

Model alkoholne politike in politike do drog ter drugih PAS

- **Ciljna skupina** - vsi
- **Odgovornosti** – KDO implementira? menedžerji, supervizorji
- **Pravila** – jasna in nedvomna
- **Posebne okoliščine** – izjemne situacije
- **Zaupnost** (zagotovljeno mora biti (izjava), da bodo problemi v zvezi z alkoholom, drogami in drugimi PAS obravnavani zaupno).
- **Pomoč** - jasno mora biti opredeljeno, kje in na kakšen način lahko delavci poiščejo pomoč.
- **Informiranje** – obveza delodajalca
- **Disciplinski ukrepi** - opredelitev okoliščin, v katerih bodo izvedeni disciplinski ukrepi

Podjetja z implementirano politiko do alkohola, drog in drugih PAS

- nižjo stopnjo uporabe PAS kot druga podjetja
- višja produktivnost
- boljša varnost, manj poškodb
- manj prezentizma
- manj absentizma

Če povzamemo...

Kakšna naj bo alkoholna politika in politika do drog ter drugih prepovednih PAS na delovnem mestu?

- proaktivna

- konsistentna

- jasna

- nediskriminatorna

- razumljiva

- pri razvoju vključujoča vse v podjetju

- učinkovita

- prilagodljiva, spreminjajoča se



Cilji alkoholne politike in politike do drog ter drugih prepovedanih PAS na delovnem mestu

- znižanje absentizma

- znižanje prezentizma

- znižanje števila nesreč zaradi rabe alkohola, drog in drugih prepovedanih PAS

- znižanje števila primerov povezanih z rabo alkohola, drog in drugih prepovedanih PAS

- povečanje produktivnosti



Ukrepi alkoholne politike in politike do drog ter drugih prepovednih PAS na delovnem mestu

- promocija zdravja na delovnem mestu
- program pomoči sodelavcem s težavami
- interveniranje s pomočjo kratkih intervenc (motivacijski intervju)
- izobraževanje, ozaveščanje o značilnostih in posledicah rabe alkohola, drog in drugih PAS na delovnem mestu
- odprava prodaje in uporabe alkohola na delovnem mestu
- uvedba podpornih mehanizmov v podjetju (napotitev na zdravljenje v primeru odvisnosti od alkohola, drog in nedovoljenih PAS)
- ukrepi v primeru suma na rabo alkohola, drog in drugih PAS na delovnem mestu

Za konec...

- Kakšna je alkoholna politika in politika do drog in drugih PAS v vašem podjetju?
- Izkušnje?
- Predlogi?